

Υπόθεση ΜΑΒΗ (μέρος πρώτο):

**"έχω μια αδελφή,
κουκλίτσα αληθινή..."**

"... τη λένε Βόρειο 'Ηπειρο" τη θέλανε πολύ!

Πριν από δεκαεννέα χρόνια, στις 10 Απριλίου 1994, ομάδα ένοπλων από την Ελλάδα εισέβαλε στην Αλβανία, επιτέθηκε στο αλβανικό στρατόπεδο της Επισκοπής βορειοανατολικά της Κακαβιάς, σκότωσε δύο στρατιωτικούς, τραυμάτισε άλλους τέσσερις, έδωσε και φίμωσε τους υπόλοιπους φαντάρους, βούτηξε όπλα από την αποθήκη του στρατοπέδου και αποχώρησε μέσα στη νύχτα. Την ευθύνη της επίθεσης ανέλαβε η οργάνωση ΜΑΒΗ - Μέτωπο Απελευθέρωσης Βορείου Ηπείρου. Μετά την επίθεση ακολούθησαν μέρες τέτοιας έντασης που, κατά τα γραφόμενα στον Τύπο της περιόδου, η χώρα έφτασε στα πρόθυρα του πολέμου με την Αλβανία.

Με αυτή την υπόθεση θα ασχοληθούμε εδώ. Πιθανόν να το έχετε καταλάβει, αλλά ως αντιφασιστικό περιοδικό δείχνουμε μια ιδιαίτερη εμμονή σε όσα συνέβησαν τη δεκαετία του '90. Εκεί είναι που βρίσκουμε τις παραμελημένες όψεις του σύγχρονου ελληνικού φασισμού, εκεί είναι που ζυμώθηκαν ιδεολογίες και πρακτικές που διατρέχουν μέχρι σήμερα τον πολιτικό βίο, εκεί συναντάμε αξιοσημείωτα στοιχεία της βιογραφίας πολλών επιφανών προσωπικοτήτων του τωρινού πολιτικού φάσματος. Ασχολούμαστε με την υπόθεση της ΜΑΒΗ και για έναν επιπλέον, ακόμη πιο ουσιαστικό λόγο. Αν θέλει να χαρτογραφήσει κανείς τον ελληνικό φασισμό σήμερα, καλό θα ήταν να μην ψάχνει τα γενέθλια του Μιχαολιάκου, το πότε υιοθέτησε τη σβάστικα και τον παγανισμό και πότε έβαλε την πρώτη του μπόμπα ή έριξε την πρώτη του μπουλιά. Δεν είναι τέτοιο πράγμα ο ελληνικός φασισμός ή, καλύτερα, ο σύγχρονος φασισμός είναι ένα τεράστιο ντουβάρι στο οποίο ο Μιχαολιάκος καλύπτει ένα τουβλάκι. Ο φασισμός είναι μια μηχανή πολύ βαθύτερη, όπως φανταζόμαστε ότι έχει γίνει ήδη σαφές από τη στήλη γαλανόμαυρο. Η δεκαετία λοιπόν του '90 είναι η περίοδος που αυτή η μηχανή μάς αποκάλυψε ξανά τα σωθικά της. Εκεί θα βρούμε ένα ευρύ δίκτυο μηχανισμών, θεσμών, πολιτικών, δημοσιογράφων, θα βρούμε την ευπ, την εκκλησία, κόμματα, εθνικά σωματεία, караβανάδες, μπάτσους και εννοείται δεν απουσιάζουν ούτε οι πατενταρισμένοι φασίστες.

Η υπόθεση ΜΑΒΗ είναι λοιπόν αρκετά ενδεικτική αυτής της μηχανής. Δεν ήταν ένα "επεισόδιο" που προκάλεσαν κάποιοι "ακραίοι και σκοτεινοί φασιστικοί κύκλοι", όπως καταγράφηκε τελικά στην ειδησεογραφία. Εμείς τουλάχιστον εδώ θα προσπαθήσουμε να αποφύγουμε αυτή την αφήγηση, στο μέτρο που επιτρέπουν φυσικά οι δυνατότητες της έρευνάς μας. Αντιθέτως, λέμε πως στις αρχές της δεκαετίας του '90 με όχημα τη μειονότητα της λεγόμενης Βορείου Ηπείρου, η αποσταθεροποίηση της Αλβανίας, η απόσχιση του νότου της και η προσάρτησή του στο ελληνικό κράτος αναθερμάνθηκαν ως πάγιοι στόχοι του ελληνικού επεκτατισμού και χαρακτήρισαν έντονα την επίσημη ελληνική εξωτερική πολιτική. Την ίδια ακριβώς περίοδο που στα ανώτερα κρατικά επιτελεία δουλεύονταν το σχέδιο διαμελισμού του νεοσύστατου κράτους της Μακεδονίας και το μοίρασμά της ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Σερβία. Με λίγα λόγια, την περίοδο κατά την οποία οι "όχι τόσο ακραίοι" φασίστες, αλλά εκείνοι οι γραβατωμένοι φασίστες εκπρόσωποι της αστικής μας τάξης, κάποιοι από τους οποίους κατάγονται από το βαθύ παρελθόν του φασισμού στην Ελλάδα, ήτανε

λέμε λοιπόν πως στις αρχές της δεκαετίας του '90 στους κόλπους της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είχε διαμορφωθεί μια σαφής τάση που επιδίωκε την επέκταση των συνόρων της χώρας και την προσάρτηση εδαφών από την Αλβανία και τη Μα-

κεδονία. Αυτή η τάση δεν ήταν διόλου ευκαταφρόνητη ως δυνάμεις, μηχανισμοί, στελεχικό/πολιτικό δυναμικό. Είχε μπόλικο "βαθύ κράτος", εκφραστές επιφανείς προσωπικότητες, προπαγανδιστές ένα σεβαστό κομμάτι του Τύπου. Εκφραστής αυτής της τάσης υπήρξε και ο γαλανόμαυρος ηγέτης μας, Αντώνης Σαμαράς, γεγονός που του στοίχισε τη σχέση του για ένα διάστημα με τη ΝΔ και τον Κ. Μητσοτάκη. Οπότε, με την ευκαιρία αυτή, θα φροντίσουμε να εμπλουτίσουμε το βιογραφικό του γαλανόμαυρου ηγέτη μας το οποίο παραθέσαμε στο προηγούμενο τεύχος με στοιχεία που απ' ό,τι φαίνεται κινδυνεύουν στις μέρες μας να ξεχαστούν.

Αυτή η τάση λοιπόν, που στο παρελθόν ως αυτόνομοι την είχαμε κωδικοποιήσει ως τάση tanks ηττήθηκε λίγο μετά τα μέσα της δεκαετίας του '90 από εκείνη την τάση της εξωτερικής πολιτικής που έβρισκε ρεαλιστικότερη την πολιτική της οικονομικής επέκτασης στα Βαλκάνια, με άλλα λόγια την τάση banks. Ηττήθηκε για τον επιπλέον λόγο ότι όσο κι αν το ελληνικό κράτος στις αρχές της δεκαετίας ήλπιζε ότι θα έπαιζε για ένα διάστημα μόνο και ανενόχλητο από άλλες αντίπαλες κρατικές δυνάμεις με ενδιαφέρον στην περιοχή, συνειδητοποίησε γοργά ότι τελικά δεν είναι ο μόνος προνομιακός παίκτης με επεκτατικές βλέψεις στην βαλκανική. Οπότε κι αναγκάστηκε να μαζέψει όπως-όπως τα ξερά του. Τα συστατικά ωστόσο της φασιστικής μηχανής που κινητοποιήθηκαν με την υπόθεση της ΜΑΒΗ μένουν εν ζωή να μας κάνουνε παρέα. Λέμε πως καιροί που είναι ας έχουμε το νου μας σε αυτά τα συστατικά. Μπορεί να ξαναφανούν χρήσιμα για "εθνικούς σκοπούς"...

... τη θέλανε τα tanks: Αντώνης Σαμαράς

Η Ελλάδα βρισκόταν επισήμως σε εμπόλεμη κατάσταση με την Αλβανία μέχρι το 1987. Στις 28 Αυγούστου της ίδιας χρονιάς, η ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην άρση του εμπόλεμου. Ωστόσο, σύμφωνα με έναν σύμβουλο του Α. Σαμαρά, ονόματι Γ. Χαρβαλιάς (για το ποίον του οποίου θα μιλήσουμε αμέσως παρακάτω):

"η σοσιαλιστική κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ συνέχιζε την πολιτική "καλής θέλησης" προς την Αλβανία, με αποκορύφωμα την άρση της εμπόλεμης κατάστασης στις 28/8/1987 και χωρίς προηγούμενες να έχει προηγηθεί κάποια ουσιαστική διαπραγμάτευση που θα κατοχύρωνε ουσιαστικά ανταλλάγματα και εγγυήσεις, οι οποίες θα διασφάλιζαν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της μειονότητας. (...) η άρση του εμπόλεμου άφηγε σε επικίνδυνη εκκρεμότητα τεράστια εθνικά ζητήματα, όπως το ζήτημα της μεσεγγύησης των αλβανικών περιουσιών ή αυτό της οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Ελλάδας - Αλβανίας, δεν αποτέλεσε πράξη υπουργικού συμβουλίου και δεν δημοσιεύτηκε ποτέ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών από την αντιπολίτευση και τις βορειοηπειρωτικές οργανώσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακόμη και οι βουλευτές της Ελληνικής Αριστεράς (Ε-ΑΡ) τάχθηκαν κατά της άνευ όρων άρσης του εμπόλεμου με την Αλβανία" (Γιώργος Χαρβαλιάς, *Ελληνο-αλβανικές σχέσεις-Βορειοηπειρωτικό-Τσάμηδες-Κοσσυφοπέδιο στο Βαλκάνια, από τον διπολισμό στη νέα εποχή*, εκδ. Γνώση, 1995, σελ. 187)

Ο Γιώργος Χαρβαλιάς που γράφει τα παραπάνω δεν είναι ένας τυχαίος συγγραφέας. Πρώην διευθυντής της εφημερίδας "Έθνος", προσωπικός σύμβουλος του Α. Σαμαρά από το 2010 σε θέματα επικοινωνιακής στρατηγικής, "δημοσιογράφος με αταλάντευτα πατριωτικές θέσεις" κατά το φασιστοσάιτ Defence.net, υπεύθυνος του τμή-

Η “Βόρεια Ήπειρος” κατά τη “Μεγάλη Ίδρα” και όπως απεικονίζεται σε χάρτη του τόμου για τους βαλκανικούς πολέμους της Διεύθυνσης Ιστορίας Στρατού

Χαράμη στην αγορά των Ελλήνων επιστημόνων Εξωτερικών κ. Α. Σαμαρά η γυναίκα Βορειοηπειρώτισσα, εκδηλώνει μ' αυτόν το συγγεντικό τρόπο τους μέγιστους πόθους των συμπατριωτών που ζουν στην Αλβανία.

Δείγμα της προβολής που έτυχε ο γαλανόμαυρος ηγέτης μας και η επίσκεψή του στον αλβανικό νότο τον Οκτώβρη του 1990. Η φωτό με τον Σαμαρά είναι από το στυλοβάτη του ένθετου, την “Καθημερινή” (28/10/1990). Οι “μύχιοι πόθοι” των βορειοηπειρωτών και ο εκφραστής τους σε “τροφερό” ενσταντανέ.

ματος διεθνών ειδήσεων του “Ελευθερου Τύπου” την εποχή που γράφει το εν λόγω άρθρο (1995), εκπροσωπεί επάξια την τάση των κ. Μας δίνει λοιπόν μια ιδέα για το πώς αντιμετώπιζε η τάση αυτή τις ελληνοαλβανικές σχέσεις ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '80. Η άρση του εμπόλεμου με την Αλβανία έπρεπε να είχε συνδυαστεί με πολύ “δυναμικότερες” θέσεις που συνοψίζονταν στο να πεταχτούν οι Αλβανοί έξω από τον ΟΗΕ και να διασφαλιστούν τα “τεράστια εθνικά ζητήματα” της Ελλάδας, όπως η ελληνική μειονότητα και η υφαλοκρηπίδα Ελλάδας- Αλβανίας. Κατά τον Χαρβαλιά, τη σωστή και δυναμική αντιμετώπιση των ελληνοαλβανικών σχέσεων την υιοθετεί δημοσίως για πρώτη φορά ο σημερινός γαλανόμαυρος ηγέτης μας Α. Σαμαράς στα τέλη της δεκαετίας του '80:

Τη δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων του 1989 κι ενώ η κατάρρευση των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης ολοκληρωνόταν με ταχύτατους ρυθμούς, ο υπουργός Εξωτερικών της οικουμενικής κυβέρνησης Αντώνης Σαμαράς τάραξε με μία φαινομενικά αθώα δήλωση τα λιμνάζοντα νερά μιας πενταετίας “ελληνοαλβανικής προσέγγισης”. Η δήλωση Σαμαρά υπήρξε θεμιτή και επιβεβλημένη, παρόλο που επέσυρε οξεία κριτική από μερίδα της αντιπολίτευσης, σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας του ατυχού χειρισμού του τότε κυβερνητικού εκπροσώπου Προκόπη Παυλόπουλου (που άφησε ακάλυπτο τον υπουργό χαρακτηρίζοντας τη δήλωσή του “προσωπική”). Αλλά ας δούμε τι συνέβη:

Την Τρίτη 27 Δεκεμβρίου (1989) κι ενώ ξεπροβόδιζε στο αεροδρόμιο του Ελληνικού το αεροσκάφος που θα έστελνε, εκ μέρους της κυβέρνησης, την πρώτη ανθρωπιστική βοήθεια στην επαναστατημένη Ρουμανία, ο κ. Σαμαράς έκανε την ακόλουθη δήλωση: “Χρήσιμο είναι όλες οι χώρες να καταλάβουν ότι έχει έρθει η ώρα του διαλόγου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Και όπως κάνουν σήμερα Χριστούγεννα στη Ρουμανία ελεύθερα οι Ρουμάνοι, θα ευχόμουν σύντομα να μπορέσουμε να δούμε τα ίδια Χριστούγεννα να τα κάνουν και στην Αλβανία, η ελληνική χριστιανική μειονότητα, οι Έλληνες της Αλβανίας”.

(Γιώργος Χαρβαλιάς, ό.π., σελ. 187)

Ο Α. Σαμαράς που “τάραξε τα λιμνάζοντα νερά” της υποτονικής ελληνικής στρατηγικής απέναντι στην Αλβανία προφανώς έβλεπε στα τέλη της δεκαετίας του '80 το στιβαρό ελληνικό σκαρί να πλέει με ούριο άνεμο σε μια “θάλασσα ευκαιριών”. Κι αυτό γιατί η γειτονική Αλβανία ήδη έχει μπει σε τροχιά αποσταθεροποίησης. Έπειτα από το θάνατο του Ενβέρ Χότζα το 1985, ηγέτη του κομμουνιστικού καθεστώτος της Αλβανίας από τα μέσα της δεκαετίας του '40, η Αλβανία εισήλθε σε μια μεταβατική περίοδο υπό την ηγεσία του Ραμίζ Αλία. Τους πρώτους μήνες του 1990, ο Αλία επιχείρησε να αντιμετωπίσει τα ολοένα και πιο πιεστικά κοινωνικά αιτήματα για την αναθεώρηση και τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού συστήματος της χώρας με μεταρρυθμίσεις που εν γένει κρίθηκαν δειλές και ασήμαντες. Στις αρχές του 1990, το καθεστώς του Αλία είχε υποσχεθεί ότι θα επιτρέψει την έκδοση διαβατηρίων, ωστόσο μέχρι το καλοκαίρι αυτή η υπόσχεση παρέμεινε ανενεργή με αποτέλεσμα στις 2 Ιουλίου 1990 αρκετές χιλιάδες Αλβανοί διαδηλωτές να αρχίζουν να πολιορκούν τις ξένες πρεσβείες στα Τίρανα ζητώντας βίζα για μετανάστευση. Οι διαδηλώσεις αυτές κατέληξαν σε δώδεκα νεκρούς κι εκατοντάδες τραυματίες. Την επόμενη περίοδο άρχισαν να σχηματίζονται εκείνες οι δυνάμεις από καθηγητές Πανεπιστήμια, συγγραφείς και διανοούμενους που απαιτούσαν πολιτικό πλουραλισμό και τη δημιουργία κομμάτων. Τον Δεκέμβρη της ίδιας χρονιάς, οι φοιτητές του Πανεπιστήμια στα Τίρανα οργάνωσαν μεγάλη διαδήλωση απαιτώντας καλύτερες συνθήκες σίτισης και στέγασης, ενώ τον ίδιο μήνα ο Σαλί Μπερίσια ανακοίνωσε σε μεγάλη συγκέντρωση στα Τίρανα την ίδρυση του Δημοκρατικού Κόμματος, του πρώτου αλβανικού κόμματος μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν όλο το επόμενο διάστημα και την περίοδο από τα Χριστούγεννα του 1990 ως τις πρώτες μέρες του Ιανουαρίου του 1991 γύρω στους 10.000 μετανάστες από την Αλβανία ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Απίστευτες ευκαιρίες λοιπόν για τον ελληνικό επεκτατισμό στις αρχές των 90ς! Η γειτονική χώρα κλονιζόταν, το εργατικό της δυναμικό ήθελε να φύγει στο εξωτερικό

και έτρωγε σφαίρες, τα πανεπιστήμια έβραζαν. Τότε ακριβώς είναι που αποφάσισε και ο έλληνας υπεξ να επισκεφτεί τη χώρα για να δώσει ένα δείγμα γραφής του τι σημαίνει δυναμική αντιμετώπιση των ελληνοαλβανικών σχέσεων.

Έναν περίπου χρόνο μετά από τις ευχές του για ελεύθερα Χριστούγεννα στους “βορειοηπειρώτες”, ο Αντώνης Σαμαράς, υπό την κυβέρνηση της ΝΔ, μετέβη στις 25 Οκτωβρίου 1990 στα Τίρανα ως μέλος της αποστολής των βαλκανικών χωρών στα πλαίσια της Βαλκανικής Διάσκεψης. Τα περιεχόμενα της Διάσκεψης, δηλαδή ο εκδημοκρατισμός, τα ανθρωπιά δικαιώματα και οι θρησκευτικές ελευθερίες στην Αλβανία, για τα οποία ασκούσε πιέσεις η ελληνική πλευρά δεν ήταν παρόλ' αυτά στις άμεσες επιδιώξεις του έλληνα υπεξ. Εκείνο που ενδιέφερε τον Σαμαρά ήταν να βάλει κι αυτός με τον τρόπο του το κεράκι του στην αποσταθεροποίηση του ήδη κλονιζόμενου αλβανικού καθεστώτος. Εξ ου και αποφάσισε να επιστρέψει από τα Τίρανα οδικώς στην Ελλάδα, περνώντας από τα χωριά της μειονότητας στην νότια Αλβανία, εκείνα στα οποία είχε ευχηθεί (ένα χρόνο πριν) να γιορτάσουν “ελεύθερα” τα προσεχή Χριστούγεννα. Εκεί του επιφυλάχθηκε θερμότατη υποδοχή. Ας δούμε πώς περιγράφει την επίσκεψη του Σαμαρά ο “Ελευθερος Τύπος” (η υπογράμμιση είναι της εφημερίδας):

Η καρδιά της Ελλάδας χτύπησε χθες δυνατά και ράγισε από τον πόνο λίγα μόλις χιλιόμετρα έξω από το Αργυροκάστρο, λίγα μόνο χιλιόμετρα κοντά στα ελληνοαλβανικά σύνορα, στο Γοραντζί και στο Δερβιτσάνι. Ο υπουργός Εξωτερικών **Αντώνης Σαμαράς** και η ελληνική αντιπροσωπεία φεύγοντας χθες από τα Τίρανα επισκέφτηκαν την **Κλεισούρα**, όπου ο υπουργός Εξωτερικών κατέθεσε στεφάνι στο ύψωμα 731 που υπεράσπιζε η **1η Μεραρχία** σε μια από τις αιματηρότερες μάχες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Στη συνέχεια επισκέφτηκε τα χωριά της ελληνικής μειονότητας Γοραντζί και Δερβιτσάνι, όπου έζησαν τις συγκλονιστικότερες στιγμές, άκουσαν τις δραματικές κραυγές, είδαν τη λαχτάρα για ελευθερία, προσωπική και θρησκευτική, των αδελφών μας της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά, γέροι και νέοι, αγνοώντας την παρουσία των Αλβανών στρατιωτών και της σκληρής ασφάλειας **Σιγκουρίμι**, οι οποίοι τους έσπρωχναν και τους κλοτσούσαν, έσπασαν τον κλοιό για να αγγίξουν το χέρι του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών **Αντώνη Σαμαρά**, το χέρι της Ελλάδας, όπως είπε χαρακτηριστικά στον υπουργό ένας Βορειοηπειρώτης. Ποδοπατήθηκαν μέσα στα λασπόνερα μεταξύ τους, για να πλησιάσουν τους δημοσιογράφους και τους διπλωματικούς υπαλλήλους του υπουργείου Εξωτερικών, για να ζητήσουν τη **βοήθεια της Μητέρας Πατρίδας**. Κραυγές όπως: **“Σώστε μας, δώστε μας βίζα, ανοίξτε τα σύνορα γιατί θα μας γδάρουν”** ήταν από τις πιο συνηθισμένες που άκουσε η ελληνική αποστολή. Ο κ. Σαμαράς απάντησε ότι **“είμαστε χαρούμενοι που είμαστε εδώ, γιατί η συνάντησή μας αυτή μαζί σας, μας δίνει την ευκαιρία να δούμε έναν κόσμο με γενναιότητα και ιστορική συνείδηση. Χαιρόμαστε που βλέπουμε τις παραδοσιακές μας στολές γιατί νιώθουμε πόσο βαθιά είναι ριζωμένη η εθνική μας συνείδηση”**.

(Ελευθερος Τύπος, 27/10/1991)

Λασπόνερα, κραυγές δραματικές, λαχτάρα για ελευθερία και στο βάθος... ο μεσοίος Σαμαράς που βλέπει τον κόσμο με γενναιότητα και ιστορική συνείδηση! Στην ουσία τα ελληνικά επιτελεία ήδη προβλέπουν ότι το καθεστώς της Αλβανίας σε λιγότερο από έναν χρόνο θα καταρρεύσει και άρα πρέπει κάτι να γίνει για τ' αδελφία μας τους βορειοηπειρώτες. Η πλειοψηφία των δημοσιευμάτων των ημερών εκείνων για την επίσκεψη του Έλληνα υπεξ στη νότια Αλβανία κινήθηκε στο ίδιο μοτίβο, στο ίδιο ύφος, με το ίδιο κι απaráλλακτο λεξιλόγιο: Αλβανία, κατάρρευση, λασπόνερα, παράγκες, χώρα του '50, “καταπιεζόμενος και δυστυχών Ελληνισμός της Βορείου Ηπείρου”, ξεσηκωμός, εθνικό φρόνημα, αγάπη για την πατρίδα, Αντώνης Σαμαράς! “Αυτούς τους ανθρώπους δεν έχουμε δικαίωμα να τους αφήσουμε έτσι”, δήλωνε κάποιες μέρες αργότερα ο υπεξ στη στήλη “Το πρόσωπο της ημέρας” της εφημερίδας “Απογευματινή”. Και πράγματι, το επόμενο διάστημα η ελληνική πλευρά υπήρξε έντονα κινητική,

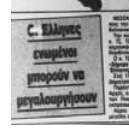
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΑΜΑΡΑ
Συγκλονιστικές
εκδηλώσεις
των Ελλήνων
της Β. Ηπείρου

Ο κοινοπολιτευτικός και δημοτικός Έλληνας της Βόρειας Ηπείρου, έφερε την εκπαίδευση κατά την αρχαιολογική επίσκεψη του υποπεριφερειάρχη Δ. Α. Σαμαρά σε ελληνιστά χωριά της Αλβανίας, να διεκδικήσει το εθνικό ιστορικό φρόνημα και την άδραστη αγάπη που του την εισπνέει, στην οποία προστίλβει με ελπίδες για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής του και την ελευθέρωση της Αλβανίας και της Βαλκανικής. Η ελευθέρωση των Βαλκανικών χωρών υπήρξε αγροικονομική και η ελληνική αντιπροσωπεία έφερε αγροικονομικούς σπέρτες ελπίδας και λατρείας. Οι δύο φωτογραφίες που δημοσιεύουμε είναι χαρακτηριστικές. Αριστερά, εκπαιδευτικός Βαλκανοπελάτης, προσπαθεί να σφύρει το χέρι του Έλληνα υποπεριφερειάρχη και εδράζεται στα πρόσωπα είναι ενδοκίετες της λαϊκής και της εθνικής των αγροτών μας. Δεξιά, μια ηλικιωμένη Έλληνίδα της Βόρειας Ηπείρου, αφήγει στην σχολική της και ασπάζεται τον Αντώνη Σαμαρά, που φαίνεται συγκλονισμένος, ενώ

ΥΠΟΥ

«Κρατάει το χέρι του υποπεριφερειάρχη Σαμαρά η ηλικιωμένη Έλληνίδα της Βόρειας Ηπείρου»

Δάκρυσε ο Σαμαράς στο Αργυρόκαστρο

«Μέχρι να δασκαλούν»

«Μέχρι να δασκαλούν»

«Μέχρι να δασκαλούν»

Η Απογευματινή (27/10/1990)
ψέλνει κι αυτή δοξολογίες στο Σαμαρά. Πλάκα-πλάκα δεν θέλει και πολύ να πιστέψουμε ότι οι Έλληνες ετοιμάζονταν για την Κορυτσά (εκείνα τα τσαρούχια φαίνε).

εντός και εκτός συνόρων. Ταράζοντας τα λιμνάζοντα νερά, διεκδικώντας το δικαίωμα να μην αφήσει το νότο της Αλβανίας έτσι, στη μοίρα του. Όπως θα δούμε όμως παρακάτω, η επίσκεψη του υπεξ είχε με πάρα πολλούς τρόπους συμβολική σημασία και ήταν η απαρχή για διόλου συμβολικές δράσεις.

...τη βλέπανε (αλλιώς) τα banks: Μητσοτάκης vs Σαμαράς

Λίγους μήνες μετά τη δυναμική εμφάνιση του Σαμαρά στον αλβανικό νότο, την Αλβανία επισκέφθηκε ξανά ελληνική αποστολή με επικεφαλής αυτή τη φορά τον ίδιο τον πρωθυπουργό Μητσοτάκη, τον Γενάρη του 1991. Ακολουθούσαν η Ντόρα Μπακογιάννη, ο Αντώνης Σαμαράς και από την παρέα δεν έλειπε (ναι, ποιος άλλος;) ο Μίκης (Σπίθας) Θεοδωράκης, υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου. Η ελληνική αποστολή περιλάμβανε επίσης και εκπροσώπους επιχειρηματιών, όπως του ΣΕΒ, του ΕΒΕΑ, της Ένωσης Εφοπλιστών Επιβατηγών Πλοίων κλπ, μιας και στα περιεχόμενα της επίσκεψης ήταν να συζητηθούν και οι επενδύσεις στη γειτονική χώρα, η πολιτική banks και μπίζνες, αφού η χώρα κατά τα γνωστά ήταν «λασπόνερα και υπανάπτυξη». Το δρομολόγιο της ελληνικής αποστολής είχε το ενδιαφέρον του. Αρχικά έγινε στάση στα Τίρανα, όπου οι συζητήσεις άγγιξαν μια σειρά από ζητήματα. Οι Έλληνες ζήτησαν: να εγκατασταθούν παπάδες στην Αλβανία, να ιδρυθούν ελληνικά προξενεία στο Αργυρόκαστρο, την Κορυτσά και τους Αγίους Σαράντα, να δίνονται με αυξανόμενο ρυθμό βίζες στους βορειοηπειρώτες για εποχιακές δουλειές στην Ελλάδα, να ανοίξει παραρτήματα η Εθνική Τράπεζα στο Αργυρόκαστρο και τα Τίρανα. Μετά τη συνάντηση στα Τίρανα ξεκίνησε η κάθοδος της αποστολής προς τα χωριά της μειονότητας, ακριβώς όπως έκανε ο Σαμαράς τον περασμένο Οκτώβριο. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι τούτη τη φορά, το πάνω χέρι το είχε ο ίδιος ο πρωθυπουργός. Η δημοσιότητα και τα εύσημα που πήρε ο Έλληνας υπεξ κατά την προηγούμενη περιόδεία του μάλλον δεν άφησαν αδιάφορο τον Μητσοτάκη κι έτσι από τις γραμμές του προσκεϊμένου δεξιού Τύπου στην Ελλάδα, η επίσκεψη του πρωθυπουργού στα χωριά της μειονότητας παρουσιάστηκε με τις ίδιες τυμπανοκρουσίες, το ίδιο ύφος για τα αδέρφια τους βορειοηπειρώτες, το ίδιο λεξιλόγιο, παρότι αυτή τη φορά τα δημοσιεύματα ήταν ολίγον τι πιο προσγειωμένα και όχι τόσο «ξεσηκωτικά» όπως στην επίσκεψη του Σαμαρά. Υπήρξαν και πάλι χαμόγελα, κραυγές, απλωμένα χέρια που εκκλιπαρούν, αλβανοί ασφαλίτες σιγκουρίμι που στρώνουν, τα γνωστά πλέον λασπόνερα, και το σύνθημα «Όλοι μας στην Κακαβιά, Μητσοτάκης, Σαμαράς!». Το γενικό πνεύμα της επίσκεψης φρόντισε ο ίδιος ο Μητσοτάκης να το περιγράψει ως εξής (προφανώς για να διαλυθούν οι όποιες καχυποψίες στην αλβανική πλευρά ότι οι Έλληνες έχουν κάνει φέουδο τον αλβανικό νότο):

Τα ζητήματα της ελληνικής μειονότητας συζητήθηκαν σε βάθος και πήραμε τις καλύτερες αποφάσεις. Έτσι, η ελληνική μειονότητα θα γίνει δεσμός που θα μας ενώνει. Θα καταργήσουμε τα συνοριακά εμπόδια, θα επιτρέψουμε την ελεύθερη διακίνηση, θα αναπτύξουμε τις εμπορικές σχέσεις, θα βοηθήσουμε να γίνουν επενδύσεις για να ανέβει το βιοτικό επίπεδο. («Ελεύθερος Τύπος», 15/01/1991)

Ας δούμε όμως πώς είδε ο σύμβουλος του Σαμαρά, Γ. Χαρβαλιάς, την ίδια επίσκεψη:

Πολύ πρόχειρα σχεδιασμένη υπήρξε και η επίσκεψη του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Μητσοτάκη στα Τίρανα, στα μέσα του Ιανουαρίου 1991, που κρίθηκε επιβεβλημένη εξαιτίας της δραματικής αύξησης της ροής των Αλβανών και Βορειοηπειρωτών που περνούσαν λαθραία την ελληνο-αλβανική μεθόριο. Το ταξίδι Μητσοτάκη στα Τίρανα ήταν το πρώτο ηγέτη δυτικού κράτους στη μεταπολεμική περίοδο. Ωστόσο δεν συνοδεύτηκε από θεαματικά αποτελέσματα. (...) πλήθος άλλων «δεσμεύσεων» για επιχειρηματικές, εμπορικές και επενδυτικές διευκολύνσεις παρέμειναν άτυπο γράμμα. Οι δε Αλβανοί έλαβαν για μια ακόμη φορά την επίσημη διαβεβαίωση ότι η Ελλάδα δεν έχει «ουδεμία εδαφική διεκδίκηση επί της χώρας τους».

(...) Πληθωρική, αλλά χωρίς ξεκάθαρη στρατηγική και με σαφή σφάλματα τακτικής, η πολιτική της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας πέρασε «κρίση ταυτότητας» έναντι της Αλβανίας, καταλήγοντας στους γνώριμους χαμηλούς τόνους. Η Ελλάδα ακόμη και σήμερα μοιάζει να μην ξέρει τι ζητά από τη μετα-

κομμουνιστική Αλβανία. (...) Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, ωστόσο, μετά το αρχικό «δείγμα γραφής» Σαμαρά που για πολλούς σηματοδότησε μια νέα εποχή αντιμετώπισης των ελληνο-αλβανικών σχέσεων, φαίνεται πως προτιμά την τακτική των χαμηλών τόνων». (Γ. Χαρβαλιάς, ό.π., σελ. 188, 192)

Είναι σαφές πως ο σύμβουλος του γαλανόμαυρου ηγέτη μας δηλώνει αφενός πως ο Σαμαράς ήταν της πολιτικής των «υψηλών τόνων», μιας «νέας εποχής αντιμετώπισης», ενώ αντίθετα ο Μητσοτάκης κατέληγε στους γνώριμους και λιμνάζοντες «χαμηλούς τόνους» εξ ου και παρέχει, προς λύπη του Χαρβαλιά, τη δημόσια διαβεβαίωση ότι η Ελλάδα δεν έχει εδαφικές διεκδικήσεις από την Αλβανία. Είναι σαφές πως το «αρχικό δείγμα γραφής» του Σαμαρά, δηλαδή το ξεσήκωμα της μειονότητας και η πρόκληση συνθηκών αποσταθεροποίησης σε ένα ήδη κλυδωνιζόμενο καθεστώς, δεν αξιοποιήθηκε όπως έπρεπε κατά τη γνώμη του γράφοντος. Στη συνέχεια του άρθρου του, ο Χαρβαλιάς μάς δίνει να καταλάβουμε τι ακριβώς εννοεί. Τονίζει πως:

«Η Αθήνα, εξάλλου, απέφυγε εκ συστήματος να συνδέσει το ζήτημα της παραχώρησης προνομίων αυτονομίας στο Κοσσυφοπέδιο με τη Βόρειο Ήπειρο. (...) Η Αθήνα πιστή σε μια παραδοσιακή μεταπολεμικά πολιτική μη διεκδικήσεων στρέφει το βλέμμα με ανησυχία προς τη Γιουγκοσλαβική αυτόνομη επαρχία. Μια πιο ριψοκίνδυνη προσέγγιση της κατάστασης θα ήθελε την Ελλάδα να θέτει διεθνώς το θέμα της Βόρειο Ηπείρου σε απόλυτη συνάρτηση με το Κοσσυφοπέδιο. Δηλαδή στην περίπτωση αυτονομίας ή αυτοδιάθεσης του Κοσσυφοπεδίου, να απαιτούνταν ταυτόχρονα ανάλογο προνομιακό καθεστώς για τη Βόρεια Ήπειρο, δεδομένου ότι οι δύο περιπτώσεις θεωρούνται ομοειδείς. Όμως αυτό δεν φαίνεται να περνά από το μυαλό των ελληνικών κυβερνήσεων που εκτιμούν ότι η αναφορά σε ενδεχόμενη αλλαγή εξωτερικών συνόρων στα Βαλκάνια ισοδυναμεί με την απελευθέρωση των ασκών του Αιόλου» (Γ. Χαρβαλιάς, σελ. 175 και 193).

Πόσο πιο σαφέστερη διατύπωση της πολιτικής tanks που προαναφέραμε; Ιδού λοιπόν, η πολιτική tanks, η πολιτική που εγκαινίασε ο Αντώνης Σαμαράς, εκδηλώνει πλέον απροκάλυπτα τις προθέσεις της: διεκδικήσεις, αίτημα αυτονομίας για τη Βόρεια Ήπειρο, πόλεμος και αλλαγή των συνόρων! Γιατί να φοβηθούμε τους «ασκούς του Αιόλου»; «Πότε πια θα αποκολληθούμε από την «πολιτική μη διεκδικήσεων»;» αναρωτιέται με ανυπομονησία η φωνή tanks.

Ξέρουμε ότι με την απόσταση τόσων χρόνων τέτοιες ιδέες φαντάζουν τρελές. Κι όμως δεν ήταν διόλου τέτοιες την εποχή που διατυπώνονταν στην Ελλάδα! Η κατάρρευση της Γιουγκοσλαβίας, η κατάρρευση της Αλβανίας και εν γένει η κατάρρευση των ανατολικών κομμουνιστικών καθεστώτων είχαν φτιάξει μια κατάσταση ρευστότητας όπου όλα τίθονταν εν αμφιβόλω, κι όταν λέμε όλα εννοούμε ακόμη και τα σύνορα. Αυτή ήταν η κατάσταση που είχε ανοίξει για τα καλά την όρεξη στους Έλληνες. Το εθνικιστικό μένος ξεχειλίζει από πάμπολλους πόρους της ελληνικής κοινωνίας, οι «Μακεδόνες ήταν γυφτοσκοπανιοί», οι «Αλβανοί τριτοκοσμικοί», στην Ελλάδα «γαμάμε και δέρνουμε», οπότε «τι περιμένουμε»; Ναι, ακριβώς έτσι, τέτοιες ιδέες είχαν μπει για τα καλά στα μυαλά κύκλων της εγχώριας πολιτικής σκηνής, του στρατού, της ευπ και άλλων ταγών του έθνους. Και οι μηχανές τους πήρανε μπροστά.

Ομόνοια, ευπ, παπάδες και νταβάνες

Τρεις περίπου μήνες μετά την επίσκεψη του υπεξ, στις 11 Γενάρη του 1991, ιδρύθηκε η οργάνωση Ομόνοια, η πρώτη πολιτική οντότητα της μειονότητας στον αλβανικό νότο. Η ιστορία της γέννησης αυτής της οργάνωσης είναι ένα ξεχωριστό και πολυδαίδαλο κεφάλαιο από μόνο του, όπου σε γενικές γραμμές η οργάνωση έγινε πεδίο μάχης μεταξύ Αλβανών και Ελλήνων πρακτόρων για τον έλεγχό της. Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Στ. Τζήμα:

«στις 10 Φεβρουαρίου του 1992, στο πρώτο συνέδριο της Ομόνοιας στους Αγίους Σαράντα, η ιστορική της ηγεσία καθαιρέθηκε. Οι υποστηρικτές της κατήγγειλαν ότι η ανατροπή έγινε βάσει σχεδίου εκπονημένου στην Αθήνα και η οργάνωση κατελήφθη εξ εφόδου από τους υπερπατριώτες που καθοδηγούνταν α-

Κάποιοι ναρκοθετούν στο σκοτάδι

Τούν στο σκοτάδι

Αρκετά είναι στη γενική άγνοια οι οργανωμένοι και οι κρυφοί, όλοι οι όπλα και οι αβάντες μιλούν μέσα στα σκοτάδια, αφού δεν αρνούνται να σπυρλώνουν οι σκοτεινότητες της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδας. Αλλά δεν είναι εναντίον του σκότους. Δεν αφήνουν να περάσει...

Εάν η κατάσταση κλιμακωθεί και η Τριτογενής κρίση ενταθεί, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας θα είναι η πρώτη που θα κληθεί να αποφασίσει για την κατάσταση των σχέσεων με την Ομοσπονδία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Αλβανίας...

Από τον Αρχιεπίσκοπο της Ομοσπονδίας της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Αλβανίας, Αρχιεπίσκοπο Σαράνταξι, ο οποίος είναι ο πατριάρχης της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Αλβανίας...

Εάν η κατάσταση κλιμακωθεί και η Τριτογενής κρίση ενταθεί, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας θα είναι η πρώτη που θα κληθεί να αποφασίσει για την κατάσταση των σχέσεων με την Ομοσπονδία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Αλβανίας...

Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος μετά την επίθεση στο αλβανικό στρατόπεδο της Επισκοπής. Δεν είδα-δεν άκουσα και κάτι αόριστα για κάποιους που κινούνται στο σκοτάδι (Τα Νέα, 13/4/1994).

Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας. Είναι όμως αυτό το κόμμα που έθεσε πρόσφατα θέμα Τσαμουριάς και αιφνιδίασε εντελώς το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών και βέβαια το στρατηγείο της Ρηγίλλης".

(Τα Νέα, 11/11/1991, Κώστας Χαρδαβέλλας, Η ΚΥΠ φέουδο Μητσοτάκη)

Φανταστείτε τι εποχή ήταν εκείνη ώστε τα τεκταινόμενα στην ΕΥΠ να γίνονται πρωτοσέλιδο, προφανώς με σκοπό να σταλούν μηνύματα εκεί που πρέπει, σε άγνωστους για το πόπολο αποδέκτες! Το άρθρο καταλαμβάνει ολόκληρο δισέλιδο και π.κ. για εκείνες τις ρημάδες "πεντε ειδικές αποστολές" στην Αλβανία επί Χότζα και Αλία δεν μάθαμε απολύτως τίποτα. Μαθαίνουμε ωστόσο πως μια οργάνωση ΜΟΑ-ΒΗ που εκκολλάπεται είναι κυπατζίδικο δημιούργημα και πως η ΝΔ έδινε λεφτά στον Σαλί Μπερίσα για λόγους "αλληλονημέρωσης". Φυσικά, κρατάμε τις επιφυλάξεις μας για το αν τελικά το κυπατζίδικο κλιμάκιο της "Β. Ηπειρού" αποδυναμώθηκε. Γιατί κατά τα άλλα οργασμός δραστηριοτήτων συνέβαινε στην περιοχή! Φήμες κυκλοφορούσαν ότι βορειοηπειρώτες, κυρίως από τη Χιμάρα, εκπαιδεύονταν στα όπλα από απόστρατους αξιωματικούς του στρατού και άντρες της ΕΥΠ στα δάση της Κόνιτσας, της Πωγωνιανής και τα βουνά του Μετσόβου. Όπλα κυνηγετικά μοιράζονταν σε βορειοηπειρώτες με βάση καταλόγους που συνέτασσε η Ομόνοια. Κατά τον Στ. Τζήμα πάλι: "Ο εφοδιασμός των ομογενών με όπλα, σύλληψη του ελληνικού ΥΠΕΞ και των μυστικών υπηρεσιών, ήταν πλέον χαρακτηριστική περίπτωση. Οι καραμπίνες, τα δίκανα και τα μονόκαννα όπλα φαινομενικά δίνονταν για να χρησιμοποιηθούν στο σκορ του κυνηγιού, και για τη νόμιμη άμυνα των βορειοηπειρωτών στις επιθέσεις αλβανικών συμμοριών στα χωριά της Νότιας Αλβανίας. Όμως όλοι όσοι υπέγραφαν για να παραλάβουν το όπλο, ενημερώνονταν ότι θα χρησιμοποιηθεί για τον ιερό σκοπό, όταν φτάσει η ώρα".

Τον Αύγουστο του 1992 το ελληνικό κράτος αποκτά και άλλο ένα σημαντικό έρεισμα στον αλβανικό νότο. Εκείνο το μήνα ενθρονίστηκε, κατόπιν διεθνών πιέσεων προς την αλβανική κυβέρνηση, στο αξίωμα του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, ο απεσταλμένος του Οικουμενικού Πατριαρχείου Αναστάσιος Γιαννουλάτος. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του ίδιου "στις αρχές της δεκαετίας του '90 οι σχέσεις Αλβανίας και Ελλάδος ήταν τεταμένες. Στην Αλβανία υπήρχε μια ανησυχία για τις προθέσεις της Ελλάδος. Πολλοί από τους ιθύνοντες δεν μπορούσαν να πιστέψουν στην ειλικρίνεια των προθέσεων μου και ανησυχούσαν ότι σε ένα θεαμό, όπως η Ορθόδοξος Αυτοκέφαλος Εκκλησία της Αλβανίας, που είναι η μεγαλύτερη χριστιανική κοινότητα στη χώρα, επικεφαλής ήταν ένας Έλληνας". Όλα τα 'χε η γειτονική χώρα, ένα ορθόδοξο φίδι στον κόρφο της έλειπε! Δεν φτάνει που βορειοηπειρωτικές οργανώσεις και έλληνες κυπατζήδες στριφογυρνούσαν στο νότο κραδαίνοντας το λάβαρο της Βορείου Ηπείρου, η χώρα αποκτούσε πλέον και επισήμως στο εσωτερικό της έλληνες παπάδες. Κι εδώ η ειλικρίνεια των προθέσεων ήταν όπως και να το κάνουμε σχετική. Και όντως, έναν χρόνο περίπου αργότερα, τον Ιούνιο του 1993, η αλβανική αστυνομία συνέλαβε και απέλασε τον αρχιμανδρίτη Αργυροκάστρου Χρυσόστομο Μαϊδώνη. Τον φόρτωσε σε κλούβα και τον πήγε στο φυλάκιο της Κακαβιάς επισήμως με την κατηγορία ότι δεν είχε άδεια παραμονής, ανεπίσημως γιατί ο αρχιμανδρίτης έψελνε "ύμνους βορειοηπειρωτικούς"... Ξέσπασαν τότε ταραχές στα χωριά της μειονότητας και το ελληνικό κράτος απάντησε με την προσφιλή τακτική που ακολουθεί πάντα, όποτε οι ελληνοαλβανικές σχέσεις βαρύνει κόκκινο: προχώρησε σε μαζικές απελάσεις Αλβανών μεταναστών και μέσα σε μια εβδομάδα απέλασε 21.000 μετανάστες. Επίσης, ανέστειλε τις προγραμματισμένες επισκέψεις των Ελλήνων υπουργών Οικονομίας, Εξωτερικών και Άμυνας στην Αλβανία. Πάμε καλά, δηλαδή.

Τι έχουμε λοιπόν μέχρι εδώ, παραμονές της επίθεσης στο αλβανικό στρατόπεδο της Επισκοπής; Μια υπέργεια πολιτική διμερών επαφών για τα δικαιώματα της μειονότητας, τη δημιουργία της πρώτης μειονοτικής οργάνωσης που αλώνεται από κυπατζήδες, την εγκαθίδρυση ελληνορθόδοξης Εκκλησίας στην Αλβανία και από την άλλη μια υπόγεια κρατική στρατηγική η οποία πιστώνεται και στον γαλανόμαυρο ηγέτη μας και περιλαμβάνει δίκτυα κατασκοπείας, προπαγάνδας και "αφύπνισης του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού", σακούλες με πεντοχίλιαρα προς κάθε ενδιαφερό-

Τζολις

Ο Στάθης συμπυκνώνει τα συμπεράσματα από την επίθεση στην Επισκοπή και όσα ακολούθησαν. Στους Έλληνες δεν κουνιούνται οι Αλβανοί (αυτούς τους έχουμε μια χαφιά) και βέβαια για όλα φταίνε οι Αμερικανοί. (Τα Νέα 13/4/1994)

μενο, εθνικά σωματεία και οργανώσεις με πεδίο δράσης τα ελληνοαλβανικά σύνορα. Όλα ρόδινα, όλα ανθηρά λοιπόν στις ελληνοαλβανικές σχέσεις εκεί στο 1993.

Η επίθεση στο αλβανικό στρατόπεδο της Επισκοπής

Τόσο ρόδινα δηλαδή που στις 10 Μαρτίου του 1994 ένοπλοι από την Ελλάδα επιτέθηκαν στο αλβανικό στρατόπεδο κοντά στα ελληνοαλβανικά σύνορα. Παρά την ανάληψη ευθύνης στην Ελευθεροτυπία από την οργάνωση ΜΑΒΗ, η ελληνική κυβέρνηση (του ΠΑΣΟΚ πλέον) τις επόμενες μέρες έκανε λόγο για αλβανική προβοκάτσια - "ποιος Θανάσης"; Ούτε καν απάντησε στο διάβημα της αλβανικής κυβέρνησης που στάλθηκε τις επόμενες μέρες. Κι όσο για την επίθεση την ίδια, το στρατόπεδο της Επισκοπής υποβιβάστηκε στα δημοσιεύματα του ελληνικού Τύπου σε "φυλάκιο".

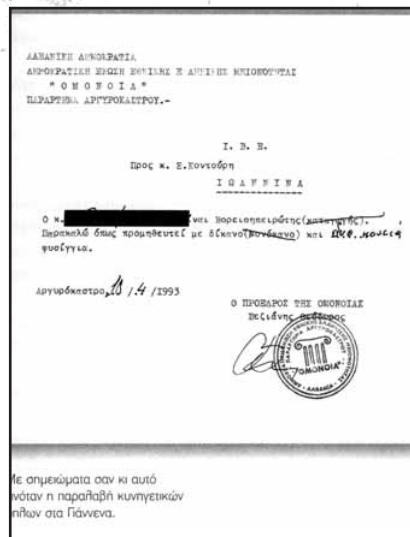
Στην Αλβανία από την άλλη, τα πράγματα κάθε άλλο παρά ήρεμα κύλισαν τις επόμενες μέρες. Η κηδεία στο Αργυρόκαστρο του Αλβανού αξιωματικού που σκοτώθηκε στο στρατόπεδο μετατράπηκε σε πορεία μέσα στην πόλη που κατευθύνθηκε στο ελληνικό προξενείο. Ο πρόεδρος της Αλβανίας Σαλί Μπερίσα σε δηλώσεις του την επόμενη ημέρα της επίθεσης φρόντισε να δώσει μια πιο συνολική εικόνα της ελληνικής επιθετικότητας: "η Ελλάδα, δήλωσε, ενθαρρύνει την επιθετικότητα των Σέρβων στη βόρεια βαλκανική και την αποσταθεροποίηση με βλέψεις επεκτατικές στο νότιο τμήμα της περιοχής" (Ελευθεροτυπία 12/04/1994). Στις 13 Απριλίου η Αλβανία προσέφυγε στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ζητώντας να καταδικαστεί η Ελλάδα ως κράτος-τρομοκράτης τονίζοντας παράλληλα ότι με το εμπάργκο στη Μακεδονία επιδιώκει αποσταθεροποίηση. "Δεν είναι τυχαίο", τονίζει στη σχετική επιστολή του ο αλβανός υπεξ "ότι το Βελιγράδι αύξησε τη στρατιωτική και αστυνομική καταπίεση στο Κόσοβο κι επίσης τη στρατιωτική παρουσία και πίεση στα σύνορα της Σερβίας με την Αλβανία και τη Μακεδονία" (Ελευθεροτυπία 13/04/1994).

Τι θα γίνει πια με αυτούς τους Έλληνες; Αυτό φωνάζει η αλβανική πλευρά στους διεθνείς οργανισμούς, φωνώντας στριμωγμένη από δύο μεριές, μία από το νότο και μία από την ΕΕ τη σύσταση Επιτροπής Επιτήρησης των ελληνοαλβανικών συνόρων κατά το πρότυπο της Επιτροπής Επιτήρησης των αλβανογιουγκοσλαβικών συνόρων στο Κόσοβο. Παράλληλα, στο διάστημα από 15 έως 19 Απριλίου 1994, οι αλβανικές αρχές προσήγαγαν 600 μειονοτικούς. Εισέβαλαν στα γραφεία της Ομόνοιας και κατέσχεσαν τα αρχεία της. Συνέλαβαν τελικά πέντε από τα κορυφαία στελέχη της οργάνωσης με κατηγορίες όπως: προδοσία, υπονόμευση της εθνικής ασφάλειας και του κράτους, κατασκοπεία υπέρ ξένου κράτους, προετοιμασία για εξέγερση, ύποπτες συναντήσεις και επαφές με κρατικούς αξιωματικούς της ΕΥΠ και της αστυνομίας Ιωαννίνων, κατάρτιση καταλόγων με τους προσφάτως αποστρατευθέντες μειονοτικούς αξιωματικούς του αλβανικού στρατού που προοριζόνταν να δοθούν στις ελληνικές μυστικές υπηρεσίες κ.ά. Παρότι καμιά κατηγορία δεν αφορούσε συμμετοχή στην επίθεση στην Επισκοπή, το μήνυμα ωστόσο ήταν σαφές για όλους τους λάτρεις της αυτονομίας και της απόσχισης της Β. Ηπείρου: ως εδώ! Στο ίδιο μάλιστα διάστημα απελάθηκε από την Αλβανία ο Έλληνας πρόξενος Χρήστος Ιακώβου και σε ανταπάντηση η Αθήνα απέλασε τον ά γραμματέα της αλβανικής πρεσβείας, Καστριότ Ρόμπο.

Στο ελληνικό στρατόπεδο από την άλλη, τα πράγματα ήταν αφενός περίεργα κι αφετέρου αρκετά διαφορετικά από τις αρχές της δεκαετίας. Καταρχάς, ο Σαμαράς είχε ήδη, λόγω των "ριψοκίνδυνων πολιτικών του" στη βαλκανική, έρθει σε ρήξη και απομειψθεί από την κυβέρνηση και το κόμμα της ΝΔ από τον Απρίλιο του 1992 και ηγούνταν πλέον της Πολιτικής Άνοιξης. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη μάς έχει αφήσει χρόνους. Και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ που καλούνταν να προαγειώσει ομαλά τις ελληνικές επεκτατικές βλέψεις στα βάλκανια επί το ρεαλιστικότερο βρέθηκε με αφορμή την επίθεση στην Επισκοπή στα πρόθυρα του ελληνοαλβανικού πολέμου! Οποία συγκυρία!

Ο Σπύρος Ορνερράκης αγανακτεί που διαμαρτύρονται οι Αλβανοί, τον βασανίζει το γιατί (επειδή κάποιοι ένοπλοι απ' την Ελλάδα εισέβαλαν σε αλβανικό στρατόπεδο και σκότωσαν Αλβανούς στρατιώτες, σιγά μωρέ... Εδώ τους δίνουμε μια μπουκιά ψωμί σε άριστο περιβάλλον εργασίας). (Τα Νέα 13/4/1994)

Κάμποσα "αδέλφια" με πιστοποιητικό "βορειοηπειροτσούνης" που εξέδιδε η Ομόνοια εξοπλιζόνταν από οπλοπωλείο στα Γιάννενα. Για κυνήγι αρκούδας ντε... Εντωμεταξύ, το μαγαζί στα Γιάννενα που μοίραζε τα όπλα ανήκε στο γιο κορυφαίου στελέχους του Ι.Β.Ε. (Ιδρύμα Βορειοηπειρωτικών Ερευνών) προς το οποίο απευθύνονταν τα αιτήματα. Πατρής-θρησκεία-οικογένεια στην πράξη. (Η φωτο από το Στ. Τζήμας, Στον αστερισμό του εθνικισμού, σελ. 79 και τα περί οπλοπωλείου στο ίδιο, σελ.80)

Προτού μας κατηγορήσει κανείς για έντονες αντι-ΝΔ τάσεις και ύποπτες φιλοπασοκικές παρεκκλίσεις, ας ξεκαθαρίσουμε πως όταν λέμε ότι η πασοκική κυβέρνηση του 1994 καλούνταν να προσγειώσει τις ελληνικές ιμπεριαλιστικές βλέψεις σε πιο ρεαλιστικές πολιτικές δεν εννοούμε ότι στους κόλπους του ΠΑΣΟΚ η πολιτική τανκς ήταν αμελητέα. Κοινώς δεν εννοούμε κανενός είδους χοντροκομμένο σχήμα "ΝΔ τανκς - ΠΑΣΟΚ μπανκς", καθότι τα κόμματα είναι τεράστιοι μηχανισμοί συμφερόντων, συχνά με μη αγαστή συνεργασία στο εσωτερικό τους. Η λεγόμενη πατριωτική πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ, π.χ. του είδους Παπαθεμελής, είχε βαθιά μες την καρδιά της την "αδελφή Βόρειο Ήπειρο".⁵ Όμως εν γένει, η πολιτική τανκς μπορεί να φάνταζε αρκετά ελκυστική εκεί στις αρχές της δεκαετίας, στην αναμπουμπούλα και το γενικό χαμό, μπορεί να συσπείρωνε όντως πολλά κομμάτια του βαθέως κράτους και των ιδίων των κομμάτων, όμως στη συνέχεια αποδείχτηκε πως οι "γυφτοσκοπιανοί" και οι "ξυπόλυτοι Αλβανοί" δεν ήταν μόνοι και ανυπεράσπιστοι σε τούτο τον κόσμο όπως ήθελαν να ελπίζουν οι Έλληνες. Οι βορειοευρωπαίοι εταίροι στην ΕΕ (Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία) δεν έβλεπαν με δίολου καλό μάτι την επιθετικότητα της Ελλάδας, και μάλιστα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εκείνη ακριβώς την περίοδο ανέμενε από τη χώρα να δώσει εξηγήσεις για το εμπάργκο στη Μακεδονία. Ούτε η γειτονική Ιταλία καθόταν με σταυρωμένα χέρια απέναντι στις ελληνικές προκλήσεις. Και βέβαια εκεί στο βάθος... ανέμεναν οι Αμερικάνοι την κατάλληλη στιγμή για να πατήσουν πόδι στη Βαλκανική.

Όλα αυτά ήταν ορατά και σαφέστατα για όσους βρισκόνταν στο τιμόνι της χώρας την περίοδο εκείνη. Και πράγματι, στη συνεδρίαση του Συμβουλίου των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων με κύριο θέμα τις εξελίξεις στα Βαλκάνια (Βοσνία, Κόσοβο, Αλβανία) που έγινε μετά την επίθεση στην Επισκοπή, στις 12/04/1994, θα εξετάζονταν τα σενάρια που ήθελαν "αυτά τα θέματα να συνδέονται μέσα από την αμερικανική επιθυμία για έντονη στρατιωτική παρουσία στα Βαλκάνια και τη μείωση της στρατιωτικής σημασίας της χώρας μας" (Ελευθεροτυπία 13/04/1994). Ναι λοιπόν, λίγες μέρες μετά την επίθεση στο Αλβανικό στρατόπεδο, στα στρατιωτικά επιτελεία βασιλευσε ο καημός της υποβάθμισης της στρατιωτικής σημασίας της χώρας μας εν αναμονή του αμερικανικού στρατού στα Βαλκάνια.

Κι όμως όλα και τίποτα δεν είχε ακόμη ξεκαθαρίσει! Ας δούμε τα ίχνη αυτής της αμφιθυμίας στην εξωτερική πολιτική, όπως εκδηλώθηκε τις μέρες μετά την επίθεση στην Αλβανία και μέσα από τις δηλώσεις διάφορων πολιτικών.

Ο Στέλιος Παπαθεμελής, υπουργός Δημόσιας Τάξης τότε, σε δήλωσή του στα κανάλια τόνιζε με κατηγορηματικότητα: "Αν πειραχτεί τρίχα έλληνα μειονοτικού στη Β. Ήπειρο από τους Αλβανούς θα γίνει πόλεμος!"⁶.

Ο Αντώνης Σαμαράς, πρόεδρος της Πολιτικής Άνοιξης, δήλωσε πως "δεν θα επιτρέψουμε σε αυτούς τους υποκινούμενους θεατρινισμούς να γίνουν πράξεις βίας σε βάρος της ελληνικής μειονότητας στη Βόρεια Ήπειρο" (Ελευθεροτυπία 14/04/1994). Μετά την απέλαση του Έλληνα πρόξενου κατηγορήσε την αλβανική κυβέρνηση ότι "επέλεξε το δρόμο της αντιπαράθεσης" και κάλεσε την ελληνική κυβέρνηση να προειδοποιήσει τη γειτονική χώρα ότι δεν πρόκειται να ανεχθεί συνθήκες που θα θέσουν σε κίνδυνο την ειρήνη και τη σταθερότητα στα Βαλκάνια (Τα Νέα, 13/4/1994). Ζήτησε στη συνέχεια την αποστολή διακομματικής επιτροπής στην Αλβανία για την μειονότητα.

Ο πρόεδρος του Συνασπισμού, Ν. Κωνσταντόπουλος κινήθηκε ακόμη πιο επιθετικά και δεν δίστασε να εκτεθεί ως προς τις εκτιμήσεις του για το "περιστατικό": "Υποπτο το περιστατικό, ανάγκη να βγει η χώρα από την απομόνωση, τώρα που ο τουρκικός επεκτατισμός και ο αλβανικός εθνικισμός σπρώχνουν, προφανώς με ισχυρές πλάτες, προς επικίνδυνες εξελίξεις" (Ελευθεροτυπία, 14/04/1994). Πράγμα που κάνει εμάς τους υπόλοιπους δικαίως να αναρωτιόμαστε: Με τέτοια αριστερά τι να την κάνεις την ακροδεξιά; Ο πρόεδρος του Συνασπισμού κατήγγειλε τους προκλητικούς χειρισμούς του Αλβανού προέδρου (εννοεί την απέλαση του Έλληνα πρόξενου) και κατηγορήσε την κυβέρνηση ότι είναι αδρανής στην πολιτική της στα Βαλκάνια

(Τα Νέα, 13/4/1994). Πράγματι, αν με "τόση" αδράνεια οδηγήθηκε η κατάσταση σε ένοπλη επίθεση σε στρατόπεδο γειτονικής χώρας με λιγότερη αδράνεια άραγε τι θα είχε γίνει; Άβυσσος η πατριωτική ψυχή αυτού του κόμματος...

Την κάπως πιο ψυχραιμή διαφορά ωστόσο έκανε, περιέργως πώς, ο αρχηγός της ΝΔ Μ. Έρβερτ. Σε ομιλία του για την εξωτερική πολιτική σε διημερίδα στο Πάντειο Πανεπιστήμιο υποστήριξε πως πρέπει επιτέλους να "αποσκοπιανοποιήσουμε" τη βαλκανική πολιτική, αλλά και την πολιτική μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρέπει να "ξεφύγουμε από αυτή την αγκύλωση" (Τα Νέα, 13/4/1994).

Εν γένει η τακτική των πολιτικών μας τις κρίσιμες εκείνες ημέρες μπορεί να συνοψιστεί στο τρίπτυχο: δεν είδα-δεν άκουσα-δεν θα μας κοινούνται όμως και οι Αλβανοί! Σύσσωμος σχεδόν ο ελληνικός Τύπος αναμασούσε την καραμέλα της αλβανικής προβοκάτσιας, αγανακτούσε με τις ενέργειες και τις "προκλήσεις" του καθεστώτος Μπερίσα και με κάθε ευκαιρία "θύμιζε" την παρουσία στην Ελλάδα 250.000 μεταναστών από την Αλβανία και τις νέες "ακραίες εκδοχές" της παραδοσιακής ελληνικής φιλοξενίας που ήρθαν στο φως στις αρχές εκείνης της δεκαετίας σε τούτο τον τόπο. Εξ ου και η 8η Μεραρχία των Ιωαννίνων ενέτεινε τα μέτρα στα σύνορα, ο ίδιος ο διευθυντής της ΕΥΠ μετακόμισε τις μέρες εκείνες στα Γιάννενα και οι απελάσεις των Αλβανών μεταναστών θα έμπαιναν μπροστά μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα ως πάγια τακτική άσκησης πίεσεων στην Αλβανία. Φυσικά έγιναν και ορισμένες υποχωρήσεις, μιας και για παράδειγμα η υπόθεση έγινε διεθνώς βούκινο και η γαλλική εφημερίδα Le Monde έγραψε πως "δεν μπορούμε να αποκλείσουμε τίποτα, ακόμη και την ανάμιξη ελλήνων αξιωματικών" (Ελευθεροτυπία, 14/4/1994). Ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Κάρολος Παπούλιας πρότεινε στις 14 Απριλίου συνάντηση με τον Αλβανό ομόλογό του σε ουδέτερο έδαφος, τη σύσταση μικτής (από τις δύο χώρες) επιτροπής έρευνας για την Επισκοπή και την ίδια μέρα για πρώτη φορά η ελληνική κυβέρνηση δήλωσε αποφασισμένη να προχωρήσει σε πλήρη έρευνα για το ενδεχόμενο να έχουν ανάμιξη "κάποια εξτρεμιστικά ή φανατικά στοιχεία" στο αιματηρό "επεισόδιο".

Τα πνεύματα τελικά ηρέμησαν κατά τα τέλη Απριλίου με τον Έλληνα πρόξενο του Αργυροκάστρου να προτρέπει τους βορειοηπειρώτες μετανάστες εν Ελλάδι να επιστρέψουν άφοβα για το Πάσχα. Τον πόλεμο τον γλιτώσαμε, παρόλ' αυτά η σοβαρή υπόθεση της Επισκοπής πήρε παράταση μέχρι τα επόμενα επεισόδια που θα δούμε σε επόμενο τεύχος.

Οπότε θα κλείσουμε σε αυτό το σημείο το πρώτο μέρος της υπόθεσης ΜΑΒΗ, μιας και έπεται συνέχεια πληθωρική και ζουμερή. Στο επόμενο τεύχος θα μιλήσουμε για την επεισοδιακή δίκη των στελεχών της Ομόνοιας, τη δεύτερη απόπειρα επίθεσης σε στρατόπεδο της Αλβανίας το 1995 και τη σύλληψη επτά προσώπων - μελών της ΜΑΒΗ, τη δημόσια παραδοχή από την ελληνική κυβέρνηση ότι την επίθεση στην Επισκοπή την εκτέλεσε η οργάνωση ΜΑΒΗ και τον τρόπο με τον οποίο τελικά η υπόθεση κατακωνιάστηκε στο χρονοντούλαπο της ιστορίας, ρίχνοντας στα μαλακά τους αυτοουργούς της επίθεσης. Όσο για τους "ηθικούς" αυτοουργούς, κάποιοι από αυτούς μας κυβερνάνε ακόμη...

Σημειώσεις

1. Βλ. τεύχος 35, Η ολική επαναφορά ενός γαλανόμαυρου ηγέτη.
2. Βλ. Στ. Τζήμας, σελ.79.
3. Βλ. Τζήμας, σελ.80.
4. Συνέντευξη του Αναστάσιου στον Τζήμα. Βλ. Τζήμας, σελ.262.
5. Να σημειώσουμε επίσης εδώ πως οι δύο τάσεις της εξωτερικής πολιτικής, τανκς και μπανκς, δεν ήταν πάντοτε θανάσιμοι εχθροί. Αν μη τι άλλο είχαν κοινό στοιχείο την κατάκτηση "άλλων εύφορων εδαφών", κοινώς ενός κόσμου πτηνών εργατών, μέσω της παρανομοποίησης και της υποτίμησης της εργασίας των μεταναστών εργατών από τα Βαλκάνια.
6. Βλ. Ιός, 11/12/1999, Ετεροχρονισμένα αποκαλυπτήρια για τη ΜΑΒΗ.